

3. Zabranjuje li se člankom 12. drugom alinejom Direktive 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga, kako je izmijenjena Direktivom 2008/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o izmjeni Direktive 97/67/EZ u pogledu potpunog postizanja unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici, kojim se zahtijeva da cijene budu prilagođene troškovima i da nude poticaj za učinkovito pružanje univerzalne usluge, primjena fiksne stope prinosa na neodređene vrijeme, zbog koje se povećavaju troškovi univerzalnih poštanskih usluga s obzirom na tarifnu maržu?

⁽¹⁾ SL 1998., L 15, str. 14. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 53.)

⁽²⁾ SL 2008., L 52, str. 3. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 214.)

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 16. svibnja 2017. uputio Budai Központi Kerületi Bíróság
(Mađarska) – Zoltán Rózsavölgyi i Zoltánné Rózsavölgyi protiv Unicredit Leasing Hungary Zrt. i
Unicredit Leasing Immo Truck Zrt.**

(Predmet C-259/17)

(2017/C 256/07)

Jezik postupka: mađarski

Sud koji je uputio zahtjev

Budai Központi Kerületi Bíróság

Stranke glavnog postupka

Tužitelji: Zoltán Rózsavölgyi i Zoltánné Rózsavölgyi

Tuženici: Unicredit Leasing Hungary Zrt. i Unicredit Leasing Immo Truck Zrt.

Prethodna pitanja

1. Uzimajući osobito u obzir da je, kad se definicija glavnog predmeta ugovora kvalificira kao nepoštena, ugovor u potpunosti (a ne djelomično) nevaljan, može li proglašenje ništavosti zbog nepoštene ugovorne odredbe kojom se definira glavni predmet ugovora o kreditu (zbog čega navedena ugovorna odredba više ne može stvarati obveze za potrošača) imati posljedicu (primjerice, primjenom sudske odluke, posebne pravne posljedice predviđene odredbom nacionalnog prava, zakonodavne odredbe ili odredbe sudske odluke donesene radi ujednačavanja sudske prakse) koja podrazumijeva izmjenu, činjenično ili u pogledu njezinih učinaka, pravne kvalifikacije ugovora, tako da se konkretno ugovor o kreditu u devizama (u kojem se krediti na temelju ugovora o kreditu određuju i bilježe u stranoj valuti – u daljnjem tekstu: kreditna valuta – a obveza plaćanja tih kredita ispunjava se u nacionalnoj valuti – u daljnjem tekstu: valuta ispunjenja) smatra ugovorom o kreditu u forintama?

- 1.1 Pod pretpostavkom da proglašenje ništavosti zbog nepoštenosti ugovorne odredbe kojom se definira glavni predmet ugovora o kreditu može imati posljedicu koja podrazumijeva izmjenu, činjenično ili u pogledu njezinih učinaka, pravne kvalifikacije ugovora, može li navedena izmjena pravne kvalifikacije imati za posljedicu (primjerice, primjenom sudske odluke, posebne pravne posljedice predviđene odredbom nacionalnog prava, zakonodavne odredbe ili odredbe sudske odluke donesene radi ujednačavanja sudske prakse) da se određeni ekonomski bitni parametri pravnog odnosa izmijene i na štetu potrošača (primjerice, retroaktivna primjena osnovne kamatne stope središnje banke ili tržišne kamatne stope primijenjene na kredite u forintama umjesto niže kamatne stope određene u ugovoru)?

2. Ima li pravna posljedica nepoštenosti [ugovorne odredbe] apsolutne učinke i predstavlja li isključivo pravno pitanje ili se pri određivanju pravnih posljedica nepoštenosti može dati važnost:

(1) ugovornoj praksi kod drugih vrsta ugovora koji se razlikuju od onih na koje se odnosi nepoštenost;

(2) navodnoj ranjivosti određenih gospodarskih subjekata na koje s ekonomskog gledišta postoji izravan utjecaj (primjerice, kad je riječ o kreditima u devizama, skupina deviznih dužnika i bankarski sustav); ili

- (3) interesima određenih trećih osoba ili skupina na koje s ekonomskog gledišta ne postoji izravan utjecaj – primjerice činjenici da se zbog ništavosti članovi skupine dužnika u devizama mogu u konačnici, u pogledu matematičkog poravnanja računa, većinom naći u povoljnijem položaju od članova skupine dužnika u forintama?
3. Za potrebe članka 3. stavka 1., članka 4. stavka 2., članka 5. i članka 6. stavka 1. Direktive 93/13/EEZ⁽¹⁾ (tj. za potrebe ocjene ništavosti i njezine pravne posljedice), može li se smatrati da je ugovorna odredba koja rizik promjene tečaja na potrošača stavlja (tj. odredba ili odredbe ugovora koje uređuju preuzimanje rizika) raspoređena u nekoliko ugovornih odredbi?
4. Treba li članak 6. stavak 1. Direktive 93/13/EEZ (u skladu s kojim nepoštena odredbe nisu obvezujuće za potrošača) tumačiti na način da određena ugovorna odredba (ne neki njezin konkretan dio, nego ugovorna odredba promatrana u cijelosti) može biti u cijelosti nepoštena ili istodobno djelomično nepoštena i poštena, tako da je djelomično primjenjiva, tj. da navedena ugovorna odredba može (primjerice, s obzirom na sudsku ocjenu u konkretnom slučaju) biti do određene mjere obvezujuća za potrošača (odnosno da je, s obzirom na svoje učinke, ugovorna odredba do određene mjere nepoštena u oba slučaja), primjenom sudske odluke, posebne pravne posljedice predviđene odredbom nacionalnog prava, zakonodavne odredbe ili odredbe sudske odluke donesene radi ujednačavanja sudske prakse?
- 4.1 Pod pretpostavkom da članak 6. stavak 1. Direktive 93/13/EEZ treba tumačiti na način da određena ugovorna odredba može biti u cijelosti nepoštena ili istodobno djelomično nepoštena i poštena, tako da je djelomično primjenjiva, tj. da navedena ugovorna odredba može biti do određene mjere obvezujuća za potrošača (odnosno da je, s obzirom na svoje učinke, ugovorna odredba do određene mjere nepoštena u oba slučaja), može li proglašenje nevaljanosti cjelokupnog ugovora o kreditu zbog nepoštenosti sporne ugovorne odredbe, kojom se definira glavni predmet ugovora, imati za posljedicu da je, u pogledu matematičkog poravnanja računa, potrošač općenito u nepovoljnijem, a prodavatelj robe ili pružatelj usluga u povoljnijem položaju nego da se iz istog razloga ugovor o kreditu proglasi samo djelomično nepoštenim (u kojem slučaju bi preostale ugovorne odredbe nastavile biti obvezujuće za stranke s nepromijenjenim sadržajem)?
- 5.
- 5.1 Uzimajući u obzir ekonomske posljedice, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, ali koja izričito ne navodi da iznos obroka otplate koji se moraju platiti u skladu s ugovorom o kreditu može biti viši od iznosa troškova potrošača utvrđenih u okviru ispitivanja solventnosti koje je proveo prodavatelj robe ili pružatelj usluga, također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je pored toga Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego da potrošač zahvaljujući toj informaciji mora moći procijeniti potencijalno značajne ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz rizika promjene tečaja koji snosi, a time i ukupan trošak svojeg kredita?
- 5.2 Uzimajući u obzir ekonomske posljedice, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, ali koja izričito ne navodi da iznos preostale dugovane glavnice u svakom trenutku u skladu s ugovorom o kreditu može biti viši od vrijednosti imovine kojom raspolaže potrošač za pokrivanje duga, a koja je utvrđena u okviru ispitivanja solventnosti koje je proveo prodavatelj robe ili pružatelj usluga, također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je pored toga Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego da potrošač zahvaljujući toj informaciji mora moći procijeniti potencijalno značajne ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz rizika promjene tečaja koji snosi, a time i ukupan trošak svojeg kredita?

- 5.3 Uzimajući u obzir ekonomske posljedice, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, ali koja izričito ne navodi (1) da promjene tečaja nemaju gornju granicu; (2) da je mogućnost promjene tečaja stvarna tj. da do nje može doći tijekom važenja ugovora o kreditu; (3) da se iz tog razloga iznos obroka otplate može neograničeno povećavati; (4) da se kao posljedica promjene tečaja može neograničeno povećavati ne samo iznos obroka otplate, nego i iznos dugovane glavnice; (5) da je količina mogućih gubitaka bezgranična; (6) da potrebne mjere osiguranja imaju ograničene učinke i zahtijevaju stalnu pozornost; (7) da se prodavatelj robe ili pružatelj usluga ne obvezuje to osigurati; također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je pored toga Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego da potrošač zahvaljujući toj informaciji mora moći procijeniti potencijalno značajne ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz rizika promjene tečaja koji snosi, a time i ukupan trošak svojeg kredita?
- 5.4 Uzimajući posebice u obzir da je zamislivo, ili da se pak već dogodilo, da se u nacionalnoj sudskoj praksi ili zakonodavstvu došlo da zaključka da je, kad je riječ o kreditima u devizama, potrošač ugovorio dug u devizama jer je kamatna stopa primjenjiva u tom razdoblju bila povoljnija nego li ona za kredite u forintama i da je u zamjenu za to isključivo preuzeo teret učinaka promjena tečaja; da je također zamislivo, ili da se pak već dogodilo, da se u nacionalnoj sudskoj praksi ili zakonodavstvu došlo da zaključka da se prebacivanje ugovornih troškova s jedne stranke na drugu nakon sklapanja ugovora o kreditu koje *a priori* nije bilo predvidljivo ne može ocjenjivati prema kriterijima nepoštenosti, s obzirom na to da razlozi ništavosti moraju postojati u trenutku sklapanja ugovora; također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika i njegova snošenja, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego mu omogućiti i procjenu tog rizika, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, uzimajući u obzir ekonomske posljedice, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koju je prodavatelj robe ili pružatelj usluga formulirao (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene na nužno općeniti način u zakonu, ali koja izričito ne navodi predvidljivo kretanje promjene tečaja za vrijeme važenja ugovora (barem tijekom njegova početnog razdoblja) ni njezinih donjih i/ili gornjih granica (primjerice, na temelju metode izračuna promjene tečaja *forward* i/ili načela pariteta kamatnih stopa – prema kojem se za potrebe kredita u devizama može s velikom sigurnošću predvidjeti da će prednost u području kamata, odnosno činjenica da je kamatna stopa LIBOR [London Interbank Offered Rate] ili EURIBOR [Euro Interbank Offered Rate] niža od kamatne stope BUBOR [Budapest Interbank Offered Rate] dovesti do gubitka za potrošača u pogledu promjene tečaja, odnosno da će tečaj valute ispunjenja pasti u odnosu na tečaj kreditne valute?
- 5.5 Uzimajući u obzir ekonomske posljedice, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, ali koja izričito ne navodi, na precizan način (primjerice, tako što pomoću niza podataka ili grafičkog prikaza kvantitativno izrazi promjene koje su u prošlosti postojale između promjena u tečaju valute ispunjenja i kreditne valute tijekom razdoblja koje je barem jednako razdoblju na koje se potrošač obvezao), stvarni rizik za dužnika za koji se može predvidjeti da će nastati zbog stavljanja rizika promjene tečaja na potrošača, također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je pored toga Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego da potrošač zahvaljujući toj informaciji mora moći procijeniti potencijalno značajne ekonomske posljedice koje za njega proizlaze iz rizika promjene tečaja koji snosi, a time i ukupan trošak svojeg kredita?

- 5.6 Uzimajući posebice u obzir da je zamislivo, ili da se pak već dogodilo, da se u nacionalnoj sudskoj praksi ili zakonodavstvu došlo da zaključka da je, u kad je riječ o kreditima u devizama, potrošač ugovorio dug u devizama jer je kamatna stopa primjenjiva u tom razdoblju bila povoljnija nego li ona za kredite u forintama i da je u zamjenu za to isključivo preuzeo teret učinaka promjena tečaja i također uzimajući u obzir da relevantno nacionalno pravno pravilo nalaže podroban pisani opis rizika, a ne samo da se navede postojanje rizika i njegovo snošenje, kao i da je Sud Europske unije u točki 74. presude u predmetu C-26/13 odlučio ne samo da prodavatelj robe ili pružatelj usluga mora informirati potrošača o riziku, nego mu omogućiti i procjenu tog rizika, treba li smatrati da nije nepoštena, tj. da je jasna i razumljiva, uzimajući u obzir ekonomske posljedice, ugovorna odredba koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, ali koja izričito ne navodi, na precizan način (primjerice, izričito i kvantitativno na temelju podataka koji se odnose na prošlo razdoblje koje je barem jednako razdoblju na koje se potrošač obvezao), iznos prednosti za koje se može predvidjeti da će nastati na temelju kamatnih stopa prema BUBOR-u kad je riječ o kreditima u forintama i LIBOR-u ili EURIBOR-u kad je riječ o kreditima u devizama?
6. Kad je riječ o ocjeni nepoštenosti ugovorne odredbe koja na potrošača stavlja rizik promjene tečaja, a koja je formulirana (kao opći ugovorni uvjet kojim se koristi prodavatelj robe ili pružatelj usluga o kojem se nije pojedinačno pregovaralo) na temelju obveze informiranja predviđene, na nužno općeniti način, u zakonu, na koji način valja raspodijeliti teret dokaza između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluge ako je potrošač imao stvarne mogućnosti upoznati se sa spornom ugovornom odredbom, prije sklapanja ugovora, na koju se neopozivo obvezao, u smislu članka 3. stavka 3. Direktive 93/13/EEZ i točke 1. podtočke (i) njezina Priloga?
7. Treba li smatrati da su – za potrebe ugovora o kreditu u devizama, odnosno za potrebe transakcija koje se odnose na usluge čija je cijena vezana za promjene tečaja na financijskom tržištu – kreditne institucije koje sklapaju ugovor s potrošačem upotrebljavajući vlastiti devizni tečaj pružatelji usluga koji ne nadziru fluktuacije burzovnih kotacija u smislu točke 2. podtočke (c) Priloga Direktivi 93/13/EEZ?

(¹) Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 18. svibnja 2017. uputio Županijski Sud u Zagrebu (Hrvatska) –
Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta protiv AY**

(Predmet C-268/17)

(2017/C 256/08)

Jezik postupka: hrvatski

Sud koji je uputio zahtjev

Županijski Sud u Zagrebu

Stranke glavnog postupka

Tužitelj: Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Tuženik: AY

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 4. točku 3. Okvirne odluke 2002/584/PUP tumačiti na način da se odustanak od kaznenog progona zbog kaznenog djela zbog kojeg je izdan europski uhiđbeni nalog ili obustava postupka odnosi samo na djelo zbog kojeg je izdan europski uhiđbeni nalog ili pak tu odredbu valja razumjeti na način da se takva odluka mora odnositi i na traženu osobu u svojstvu osumnjičenika/okrivljenika u tim postupcima?